

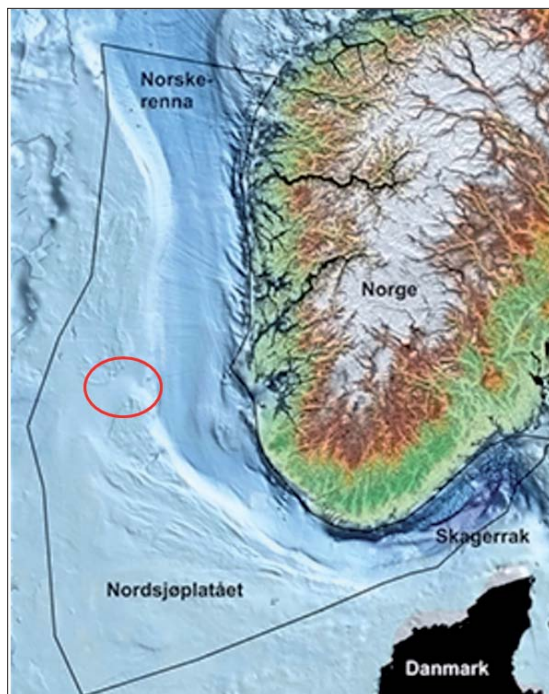
En Ravforekomst fra Nordsjøen

Av Jan Stenløkk

Rav er herdet harpiks – forsteinet kvæ fra trær som var i live for mange millioner år siden. Det er også "Nordens smykkesten", kjent og skattet helt tilbake fra oldtiden. Hvordan det var dannet, var den gang et stort mysterium – kanskje var det forstenet urin fra gauper? Mange underlige teorier var satt fram. Uansett er kvæ, enten det er gammelt eller nytt, et forsvarsmiddel som enkelte trær (og ikke bare bartær) benytter mot skadeinsekter. Kanskje var det ekstra mye harpiks som fløt fra trærne rundt Østersjøen for 30-50 millioner år siden? Da ble i alle fall baltisk rav dannet, kjent fra alle som har vært på tur til Danmark eller landene rundt Østersjøen.

Det baltiske ravet kan finnes i store mengder rundt Østersjøen. I Jantarnij (kanskje bedre kjent som det tyske Palmnicken) 40 kilometer nordøst for Kaliningrad i Russland, har det lenge vært drevet kommersiell drift på de store ravforekomstene som ligger der. Det skal være så mye som opptil 2-3 kilo rav pr. tonn leire og sediment som graves ut! Her er verdens hovedleverandør av rav, og det utvinnes mange tonn årlig. Ikke så rart at russerne kaller byen Jantarnij; "jantar" betyr rav på russisk.

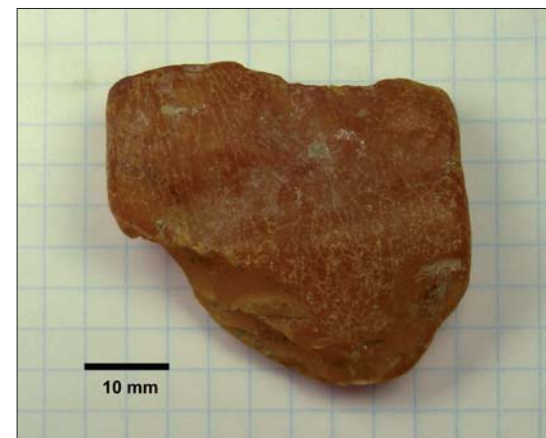
Ravstykker kan også finnes på strendene rundt Danmark og langs sørkysten av England, hvis en er heldig og søker etter en storm som kan ha kastet ravklumper på land. Det skal også være funnet rav på strendene i Sør-Norge, men det er svært sjeldent. Denne raven kommer trolig fra sedimenter som er kommet østfra, og senere vasket ut av havet for å finne veien til våre strender. Med unntak av ravfunn i gamle graver, er det meget sjeldent at rav er funnet langs norske strender. I NAGS-

Kart over trålfeltet for sjøkreps – og rav. Feltet ligger mellom 58°58' - 59°08 nord og 02°51' - 03°18 øst

Nytt 5 (2), 10 forteller Alf Olav Larsen om merkelige ravfunn fra Ringerike med ukjent opphav, omtalt i 1844.

Siden rav er så sjelden å finne her i landet, var det derfor med stor overraskelse jeg hørte på fiskeskipper Arnfinn Jensen fra Andabeløy utfor Flekkefjord, som fortalte de hadde fått opp flere ravklumper under trålfiske i Nordsjøen. Redskapen som var benyttet var naturlig nok bunntål, som de drev etter sjøkreps. Trålen virvler opp bunnsedimenter – og rav hadde kommet med opp på dekk. Det var nok til at det ble delt mellom mannskapet, med flere biter til hver. Og dette skal ha forekommet flere ganger innen et bestemt område.

Ravstykket trålet opp fra Nordsjøen, størrelsen er 41 x 35 x 13 mm og vekten 13,2 gram.

Jensen sendte meg noen uker senere en ravklump som var funnet på fiskefeltet. Raven var 41 x 35 mm stor, og ca 13 mm tykk og hadde en vekt på like over 13 gram. Det tilsendte stykket har en flott gyllengul farge, men er ikke gjennomsiktig. Overflaten er krakelert og oppsprukket, men det går ikke dypere ned i ravet enn

noen millimeter. Det er ikke spesielt rundet eller bærer tegn på at det er transportert og slitt mer enn en kan forvente av noe så gammelt.

Trålfeltet hvor det ble funnet rav ligger øst for Stavanger, på vestsiden av Norskerenna og ved Utsiragrunnen. Ravet som ble funnet her har nok neppe kommet med isen eller over Sør-Sverige. Det har nok heller vært en isstrøm over Polen og Danmark som har tatt det med seg. Deretter er det kanskje blitt konsentrert og oppsamlet av bølger og havstrømmer? Så vidt jeg vet, er det ikke funnet rav på norsk sektor av Nordsjøen, og i alle fall ikke såpass mye som skulle være funnet her.

Dessverre tråles det ikke lenger etter sjøkreps i området, men skulle det igjen bli aktuelt, er jeg lovet å få beskjed! Hvis andre av STEINs lesere kjenner til ravfunn fra Norge eller norsk del av Nordsjøen, hadde det vært svært interessant å få høre om det.

Aust-Agders mest besøkte attraksjon!

Opplev Europas fineste utstilling av mineraler!

NY AKTIVITET:

vannsyklar

Ny og spennende måte
å bevege seg i vannet på!

NY!

**MINERAL
PARKEN**

- en steingal verden!

FAMILIEPAKKE:

fra kr **585,-** pr pers

To dager inkl
10 aktiviteter og
overnatting i Mineralparken
+ Klatreskogen (DP)
Forutsetter
2 voksne + 2 barn

EKTE • OVERRASKENDE • VAKKERT

mineralparken.no

GLEDE • SPEKTAKULÆRT • KREATIVT

KJETSA DESIGN • ILL: OSCAR JANSEN